

**WOUTER
DEHAIRS
NACHT
STAD**

Lannoo

The past is never dead.
It's not even past.

– William Faulkner

1997

I

EEN, TWEE, DRIE, vier, hoedje van papier.

Het huis was stil. De enige stem die ze hoorde, zat in haar hoofd. Ze zong een liedje, omdat de juf had gezegd dat ze dat goed kon. Zingen.

Haar handen trilden. Haar benen waren stram. Haar linkervoet gevoelloos. Ze bewoog er een paar keer mee, tot het gevoel terugkeerde, in de vorm van miljoenen krioelende mieren. Ze duwde een kartonnen doos opzij en zag dat de kastdeur openstond. De gang erachter was donker.

‘Mama?’

Ze sloeg meteen een hand voor haar mond. Haar stem klonk schor en rauw en luid. Het huis antwoordde met een tocht van kille lucht die langs haar huid streek. In de kast was het warm geweest, zo warm dat een van haar blonde lokken aan haar voorhoofd plakte.

Ze kroop naar buiten en keek de donkere gang in. Er was niemand. De vloer voelde koud aan. In de verte hoorde ze iets. Een liedje. Het kwam uit de keuken. Terwijl haar voeten korte, petsende geluidjes maakten op de tegelvloer, liep ze ernaartoe. In de keuken was niemand. Op het aanrecht speelde zachtjes de radio. ‘I Want to Hold Your Hand’. Ze kende dat liedje, omdat haar papa het altijd meezong. Ze knipte het licht aan en moest haar ogen dichtknijpen tegen het felle schijnsel. In de verte hoorde ze een trein

luid toeterend aankomen. Dat deed hij altijd, want ze woonden aan een spoorovergang. Even later begon het huis te daveren. Daarna werd het weer stil. Een stem op de radio zei dat het morgen een stralende dag ging worden. Op de keukentafel lag een half opgegeten appel naast een opengeslagen krant. Ze had honger en wilde een hap uit de appel nemen, maar het witte vruchtvlees was bruin geworden. De aanblik alleen al maakte haar misselijk. Naast de appel lag het sprookjesboek, waaruit papa had voorgelezen. Het lag opengeslagen op het sprookje van Goudlokje en de drie beren.

Goudlokje, waar ben je?

Ze verstijfde. Net als 's nachts, in haar bed, wanneer ze dacht dat er een monster onder lag. Als ze maar stil genoeg bleef en deed alsof ze er niet was, zou het wel weggaan. Het zocht leuke, levende meisjes, geen zwak, dood vlees.

Stil maar. Alles komt goed, Goudlokje.

Dat was zijn stem. De stem van het monster. Ze hoorde opnieuw hoe hij door de gang liep, deuren opendeed, kasten opentrok. Op zoek ging naar haar, met die grote zwarte handen en armen van slangenhuid. Er ging een rilling door haar lijf en ze stormde vooruit, de woonkamer in. Daar zag ze haar papa. Zijn lichaam lag languit op de vloer.

'Papa,' fluisterde ze, terwijl ze naast hem neerknielde en tegen zijn schouder duwde, 'word wakker, papa, het monster is hier.'

Hij lag op zijn buik en ze probeerde hem overeind te trekken, maar dat ging niet. Hij was te zwaar. Plots voelde ze iets nats op haar knieën. Ze keek naar haar witte jurk en zag dat er een dik, stroperig rood vocht in was getrokken. Ze sprong te snel op, verloor haar evenwicht en viel weer neer. Een groot stuk van het tapijt was doorweekt, merkte ze, alsof iemand een emmer had omgeduwd. Met haar kleine handjes wreef ze over de vlekken die als klapprozen op wit canvas begonnen te bloeien.

Toen zag ze haar mama. Ze lag verderop, in de richting van de deur. Haar ene hand op haar buik, haar andere op het tapijt.

'Mama, mijn jurk is vies.'

Haar mama antwoordde niet, ook al was haar mond geopend. Net als een van haar ogen. Op de plek waar haar andere oog had moeten zitten, gaapte een groot gat.

Ze schreeuwde. Een hoge, schelle kreet. En dan nog een. En nog een. Ze bleef schreeuwen, alsof de schreeuw het enige was wat echt was, in een huis dat het hare niet meer was, met een monster dat kasten en deuren opentrok, op zoek naar Goudlokje.

Ze draaide zich om en liep weg. De voordeur stond open en ze rende naar buiten. Het regende. De druppels voelden aan als kleine ijspriemen in haar huid. Op straat kwam een auto aangereden. De koplampen gleden over haar heen en kwamen even verderop tot stilstand. Een man stapte uit.

‘Alles oké?’ vroeg hij.

Hij bleef naast zijn auto staan, alsof hij bang was voor haar. Een vrouw stapte uit aan de passagierskant van de auto en sloeg haar hand voor haar mond.

‘O, mijn god.’

Ze keek naar zichzelf. Haar mooie witte jurk zat helemaal onder het bloed. De man was ondertussen de straat overgestoken en kwam op haar toegelopen. Was hij het monster dat naar haar op zoek was gegaan? Ze draaide zich om en begon weer te rennen.

‘Wacht, wacht even’, riep de man.

Ze sloeg een hoek om en liep een steeg in. Ze wist waar die steeg naartoe ging, ze was er al vaak geweest, met haar mama en papa. Nu was ze alleen en het gewicht van die gedachte leek haar op elk moment te kunnen verpletteren. Op het kruispunt toeterde een andere auto. Ze was zomaar de straat opgelopen. Geschrokken schuifelde ze terug naar het voetpad, waar ze zich tegen de gevel van een huis aandrukte. Meer auto’s stopten, meer mensen kwamen rond haar staan. Ze vormden een cirkel van vreemde, vragende, verschrikte gezichten.

‘Wat is er met haar gebeurd?’ fluisterde de ene stem.

‘Ze zit onder het bloed’, zei een andere.

Haar handen wreven over haar jurk en de vlekken die bij elke wrijfbeurt alleen maar groter leken te worden.

‘Hé kleine meid,’ zei een vrouw die naast haar neerhurkte, ‘hoe heet je?’

Ze zei niets. Ze was bang dat ze de stortvloed aan tranen die vlak achter haar netvlies brandde niet meer zou kunnen stoppen wanneer ze haar mond opende.

‘Het is oké.’ De vrouw strekte haar arm en liet haar hand lichtjes op haar schouder rusten. ‘Wat is je naam?’

Warme en zachte ogen keken haar aan. Net als die van mama.

Haar lippen gingen van elkaar, maar er kwamen geen woorden, hoogstens een geluid dat ze niet herkende als het hare, maar dat toch, op de een of andere manier, bij haar hoorde. Het deed haar denken aan een panter die ze ooit in de zoo had gezien. Het beest had helemaal alleen in een hoek van zijn kooi gelegen, waar hij langzaam een harde schreeuw gaf die door merg en been ging. Later, in het midden van de nacht, had diezelfde schreeuw haar opnieuw doen opschrikken, zodat haar mama moest komen om haar in haar armen te nemen, troostend, sussend, kussend, totdat alles, de angst en de droom, vergeten en verdwenen was, opgelost in het niets, alsof het er nooit was geweest.

‘Gwendolien,’ antwoordde ze, ‘mijn naam is Gwendolien.’

2020

2

KELLER BRIK PROBEERDE de beelden en gedachten van het afgelopen uur uit zijn hoofd te krijgen. Hij deed dat door te doen wat hij altijd deed in zulke gevallen: door te lopen. Hij was een wandelaar, iets wat in zijn stad en in zijn tijd steeds meer op een anachronisme begon te lijken. Mensen zaten in taxi's, in metro's, in bussen of in trams. Waren ze toch te voet, dan was het met een gehaast, halfbewust zombieloopje. Hij zag hen meestal van ver aankomen, ogen gelijkend aan hun scherm, en wist dat hun traject hen in direct contact met hem zou brengen. Hij ging hun niet uit de weg. Sommigen merkten hem op het allerlaatste moment op en stuurden hun koers bij. Anderen niet. Nu eens wankelde iemand, maar bleef op de been, dan weer viel er een. In het beste geval belandde het apparaat dat de oorzaak was van de botsing ook op de grond en versplinterde het scherm in duizenden fragmenten. Helaas gebeurde dat laatste te weinig. Dat leidde af en toe tot een scheldpartij, maar degenen die zijn donkere blik, zijn licht gebogen bokseersneus en de verbeterde trek om zijn mond hadden opgemerkt, zwegen of mompelden een excuus.

Brik kwam van het UZ Brussel. Daar lag zijn vader, oud-commissaris Karl Brik, op intensieve zorg, als gevolg van een longontsteking. Zijn toestand was stabiel, maar kritiek – wat dat ook mocht betekenen. Waarschijnlijk weinig goeds. Daarom wilde hij lopen, in de hoop dat zijn gedachten door de pure beweging van zijn lede-

maten werden geneutraliseerd. Hij had geen idee of het deze keer zou werken, maar het was in elk geval beter dan een fles whisky leegdrinken.

Brik liep door de Anspachlaan, de centrale as die Brussel van noord naar zuid doorkruist en die de laatste jaren drastisch veranderd was. Voor het grootste deel was de verandering ten goede; door een actie van het burgercollectief Picnic The Streets werd het verkeer geweerd van de laan en was dit stukje stad teruggegeven aan de voetgangers. Maar het was niet allemaal goed nieuws. Parking 58, jarenlang een clandestien uitkijkpunt over de stad, was tegen de vlakte gegaan. De meeste Brusselaars waren gekant tegen die parking en hadden de afbraak van dat gedrocht met genoeg tegemoetgezien. Dat had vooral te maken met het feit dat het daar, zestig jaar geleden, was neergepoot door vastgoedmagnaat Charly De Pauw. Zijn samenwerking met politicus Paul Vanden Boeynants had ervoor gezorgd dat in de jaren zestig hele Brusselse volkswijken tegen de vlakte waren gegaan en waren vervangen door anonieme kantoorgebouwen. Toen zij klaar waren, was het aanzicht van Brussel voorgoed veranderd – voor de meesten in negatieve zin. Waar het Parking 58 betrof, was Brik niet een van hen.

Brik had de gewoonte om met zijn vader, commissaris Karl Brik, naar het dak van de parking te rijden en daar over de stad uit te kijken. Hun bezoek aan de parking was meestal een voorwendsel om over bepaalde dingen te praten. Dat deden zij zo goed als nooit, praten. Behalve daar. Misschien had het iets te maken met de verlatenheid die er altijd op de bovenste verdieping heerste – bijna niemand reed helemaal naar boven – maar waarschijnlijk speelde de Jack Daniel's ook een rol. Brik en zijn vader hadden er een gewoonte van gemaakt op het dak van Parking 58 een glas Jack te drinken. Eén, zelden meer, nooit minder. Vanwaar de gewoonte kwam, wist Brik eigenlijk niet, maar het werd verbazend snel een traditie. Eén bepaalde herinnering stond hem nog kristalhelder voor ogen. Zijn vader had net een nieuwe fles geopend – een Tennessee Honey deze keer, die veel te zoet was voor Briks smaak –

omdat hij iets te vieren of te vergeten had, wat vaak hetzelfde was. Hij was net commissaris bij de federale gerechtelijke politie geworden, maar hij had die promotie te danken gehad aan het feit dat de vorige commissaris, een persoonlijke vriend van hem, overleden was. Het was geen gewelddadige dood geweest, al was de dood dat misschien per definitie altijd. Commissaris Patrick De Clercq was overleden aan een hartaanval, een wenselijk scenario volgens Briks vader. Een hevige, korte pijn en daarna niks meer. Gedaan. Brik had zich afgevraagd of zijn vaders woorden toen geen soort van vloek waren geweest die hij over zichzelf had afgeroepen, want korte tijd later had hij een beroerte gekregen, die hem de afgelopen twee jaar had laten vegeteren. Tot twee dagen terug, tenminste. Toen had zijn moeder hem gebeld om te zeggen dat zijn vader met een longontsteking was opgenomen op intensieve zorg van het UZ. Brik wist niet wat erger was: de gedachte aan zijn vader op intensieve of de gedachte dat dat aanvoelde als een bevrijding.

Zolang Parking 58 er nog stond, was Brik er later een paar keer alleen naartoe gegaan. Hij had, net als toen zijn vader er nog bij was geweest, over de stad gestaard. En gedronken. In zijn hoofd voerde hij nog altijd gesprekken met hem en net als bij de echte gesprekken vielen er elke keer lange pauzes tussen de woorden. Spreken was moeilijk. Drinken daarentegen was makkelijk. Brik slaagde er dan ook niet in om het drinken enkel en alleen te beperken tot het dak van de parking. Hij dronk ook op andere plekken. Toch was hij geen dronkaard. Hij had een paar keer op de rand van het alcoholisme gebalanceerd, maar had altijd net op tijd een stap teruggezet. De aanleg voor verslaving was waarschijnlijk een karakterfout, maar die fout zorgde er tegelijkertijd voor dat hij beter was in zijn job dan de meeste anderen. Voor hem waren de jacht op de dader en de jacht op de roes een en dezelfde. Vroeger, toen hij nog een flik was op de afdeling Zwarte en Georganiseerde Criminaliteit van de federale politie, was hij er niet altijd in geslaagd om een zaak succesvol af te ronden. De frustratie die daaruit voort-

kwam, eindigde bijna altijd in een vorm van destructie. Soms had hij de destructie kunnen beperken tot zichzelf, soms ook niet. Daarom had hij nooit een stabiele relatie gehad die langer dan een paar jaar had geduurd. Daarom ook woonde hij nu nog steeds, als drieënveertigjarige, alleen op een appartement.

Zijn tijd op Parking 58 eindigde er altijd mee dat hij door de metershoge tralies – stalen skeletten die springers moesten tegenhouden – naar de lagergelegen stad keek. Het was een rommelige bedoening, Brussel. Je zag er geen lijn in, geen orde, ook niet van bovenaf. De straten kronkelden alle kanten op. De zogenaamde Kleine Ring lag als een strop om het centrum en de duizenden pendelaars in hun auto's trokken die elke dag nog wat strakker. Er was veel wat bijna fout gelopen was in deze stad en nog meer wat gewoon fout gelopen was, maar het was desondanks zijn stad. De wanorde ervan was ook zijn wanorde, de groezeligheid zijn groezeligheid.

Dat maakte van hem een romanticus, althans volgens Gwen, zijn assistente. Voluit heette ze Gwendolien, maar die naam gebruikte ze nooit, omdat hij toch iets te veel deed denken aan een roze jurk met bloemenmotief. En daar hield ze niet van. Waar ze wel van hield, waren zwarte T-shirts, gescheurde nylons en haarkleuren die nog het meest deden denken aan vaten chemisch afval. Het maakte Brik allemaal niet uit, want Gwen was briljant. Veel te briljant om voor een hongerloon haar tijd te verdoen op Briks detectivebureau. Gelukkig zag ze eruit als een junkie, dat schrikte potentiële werkgevers nogal eens af. Dus stond Brik toe dat ze zich kleepte zoals ze zelf wilde, want achter al haar zwarte make-up en punkpiercings school een diamant die flonkerde wanneer de nacht het diepst was.

Op station De Brouckère dook Brik de metro in en stapte er weer uit op de halte Merode. Zijn kantoor lag op loopafstand, in de Keltentlaan. Op de benedenverdieping had een architectenbureau zijn intrek genomen, wat het gebouw bij momenten deed lijken op een Scandinavisch hipsterpand. Mannen met gezichtshaar dat makke-

lijk twee tot drie keer zo lang was als hun hoofdhaar, stonden op de stoep en hielden kartonnen koffiebekers vast alsof hun leven ervan afhing. Ze droegen ook allemaal broeken die opzettelijk vijf centimeter te kort waren, zodat hun felgekleurde sokken met bollen of ruiten in het oog sprongen. De vrouwen waren ook allemaal eender. Ze hadden stuk voor stuk een ronde bril en een kapsel dat langs een meetlat afgeknipt leek. Strak was de norm, al leek dat dan weer niet op te gaan voor hun kleren. De broeken en bloezen die ze droegen, waren zo breed dat Brik niet eens bij benadering zou kunnen zeggen hoe het lichaam eruitzag dat zich eronder verborg. Misschien had het iets te maken met #MeToo. De relatie tussen mannen en vrouwen op de werkvloer leek in korte tijd danig door elkaar geschud. Onlangs nog had hij gelezen hoe een bekende advocaat in de pers had beweerd dat hij geen vrouwelijke stagiaires meer zou aannemen uit angst voor de #. Hij had het artikel ook aan Gwen getoond. ‘Varken’, was het enige wat ze had gezegd. Hij kon het niet oneens zijn met haar. Persoonlijk had Brik er geen last van. Gwen was homoseksueel en had al jarenlang een stabiele relatie met een Portugese kickbokster genaamd Gabriella. Eén enkele keer, toen hij duidelijk te lijden had gehad onder een woelige relatie, had ze hem apart genomen en hem laten weten dat ze echt niet begreep wat vrouwen in hem zagen. Persoonlijk, zo had ze er nog aan toegevoegd, liet ze zich nog liever steriliseren dan dat ze ooit met hem de lakens deelde. Dat was duidelijk. Bijgevolg schatte Brik de kans dat er vanuit zijn kantoor een #MeToo de wereld in werd gestuurd, eerder aan de lage kant in.

Toen hij de deur van zijn kantoor openduwde, zag hij Gwen. Ze had een nieuw kapsel. Het was aan de ene kant kort en rood en aan de andere kant lang en geel. Ze droeg een roodfluwelen jasje, wat Brik eigenlijk wel een verademing vond bij de vijftig tinten zwart waarmee ze doorgaans op kantoor verscheen.

Hij hing zijn mantel op en zei: ‘Ik heb het gevoel dat er een rode draad zit in je stijlkeuze, Gwen, maar ik kan er de vinger niet op leggen.’

Gwen negeerde hem en zei: 'Je hebt een klant.'

'Een klant, goed, zo blijven we tenminste uit de rode cijfers. Maar waar is ze?'

Ze. Vrouwelijk. Want dat waren de meesten van Briks klanten. Naast vrouwelijk waren ze meestal ook van onbescheiden komaf (wat ook nodig was, want Briks diensten waren niet goedkoop) én eraan gewend om alle aandacht naar zich toe te zuigen – behalve dan die van hun ontrouwe echtgenoot. Brik daarentegen vond het geen probleem om hun die aandacht te schenken. Daarom was het des te opmerkelijker dat de vrouw (want het was wel degelijk een vrouw) die uit de kleine klanten-wc kwam en met een nerveuze glimlach op Brik toeliep, op het eerste gezicht noch over veel financiële middelen, noch over een rijke klootzak van een echtgenoot leek te beschikken. Ze droeg zwarte schoenen zonder hak, een oude jeans die zowel te lang als te breed was, en een groene trui die net iets te vaak gewassen was.

'Keller Brik', zei hij terwijl hij zijn hand uitstak.

'Annick Debacker', antwoordde de vrouw, die zijn hand aannam en een paar keer stevig schudde.

Hij opende de deur van zijn werkkamer. 'Komt u binnen.'

Briks kamer was vroeger een woonkamer geweest. Het raam, ingebouwd in een kleine erker die typisch was voor de Brusselse herenhuizen van het begin van de twintigste eeuw, keek uit op de Keltenlaan. Het Jubelpark lag om de hoek en daarachter bevonden zich de Europese instellingen. Al die dingen maakten van zijn appartement een stukje eerste klas onroerend goed – een stukje waarvan hij de hypotheek voor de rest van zijn leven zou moeten afbetalen.

'Wilt u een kop koffie?' vroeg Brik.

'Nee, dank u', antwoordde de vrouw, die met een nerveuze glimlach op de drempel bleef staan.

'Gaat u zitten.' Hij wees naar een van de twee stoelen die bedoeld waren voor klanten.

Brik liep door de kamer en zag dat er, naast de kussens op de sofa, een kledingstuk lag dat daar niet meteen hoorde. De klant had het voorwerp – een zwarte kanten beha – nog niet opgemerkt en Brik duwde snel een van de kussens om, zodat de beha, op een schouderbandje na, volledig bedekt was. Daarna nam hij plaats achter zijn bureau en sloeg zijn notitieboekje open.

‘Wat kan ik voor u doen?’

De vrouw opende haar handtas en haalde er een krant uit, van 20 februari, die ze openvouwde op de misdaadrubriek en voor Brik legde. Een groot deel van de pagina werd ingenomen door artikels over diefstal en aanranding in de hoofdstad. Het was dan ook een sensatiekrant; naast roddels over BV’s waren artikels over criminaliteit, bij voorkeur in Brussel, hun enige raison d’être. Ze legde haar vinger op een kort artikel helemaal onderaan links. Brik las de kop.

NAAKTE VROUW SMEEKT OM HULP

Het artikel ging vergezeld van een korrelige foto waarop een schaars geklede jonge vrouw te zien was die recht in de lens keek. Al waren haar ogen niet te zien, die waren onherkenbaar gemaakt, om de privacy van de persoon te beschermen. Brik begreep waarom. De jonge vrouw droeg enkel een slipje en haar handen, die ze beschermend voor haar borst had gehouden, waren geboeid.

‘Dat is mijn dochter...’ zei de vrouw. ‘Of pleegdochter, moet ik eigenlijk zeggen. Ze... ze is... Ellen heet ze. Ellen Malfroidt.’

Brik scande even het artikel – wat niet zo moeilijk was, omdat de foto drie keer groter was dan de tekst – maar zag geen naam. Het artikel vermeldde enkel dat de jonge vrouw vijf dagen eerder, op 15 februari dus, opgedoken was voor de deur van een huis in Hoeilaart. De foto was afkomstig van de privécamera die boven de voordeur hing.

‘Excuseert u mij, mevrouw Debacker, maar hoe weet u zo zeker dat dit uw pleegdochter is?’

‘Vanwege dit hier.’